

Ανάλυση στα γεγονότα

Ώρα μηδέν

Του ΚΩΣΤΑ ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

Η νεανική εξέγερση στη χώρα μας τον Δεκέμβριο του λήξαντος έτους προκαλεί ακόμη υστερικές και άγονες αντιδράσεις από την πλευρά του ελληνικού αριστεροδεξιού κατεστημένου, αλλά οξυδερκείς επισημάνσεις, αποκαλυπτικό και γόνιμο ενδιαφέρον από την πλευρά της Ευρώπης. Ήδη μέσα στη θύελλα της επερχόμενης οικονομικής κρίσης, ο Γάλλος μεγαλοτραπεζίτης Ζορζ Πεμπρό με άρθρο του στη «Μοντ» διέβλεπε όχι μόνον για τη χώρα του, αλλά για ολόκληρη την Ευρώπη, το ενδεχόμενο νέων κοινωνικών επαναστάσεων τύπου 1789. Στη διάρκεια των ελληνικών γεγονότων, η γαλλική «Λιμπερασιόν» δεν εδίστασε να κυκλοφορήσει ολοσέλιδο εξώφυλλο με τίτλο «Είμαστε όλοι Έλληνες». Σύμφωνα με την «Τέλεγκραφ» του Λονδίνου, στην Ελλάδα τρίζει σήμερα ο πιο αδύναμος κρίκος της αλυσίδας της Ευρωζώνης. Το ευρώ συνιστά μηχανισμό απονομιμοποίησης των κυβερνήσεων έναντι των λαών τους. Η Ισπανία και η Γαλλία βρίσκονται ήδη σε παρόμοια τροχιά με την ελληνική. Η εντυπωσιακότερη ανάλυση εμφανίστηκε από τον Κριστόφ Μπαρμπιέ, διευθυντή του συντηρητικού εβδομαδιαίου γαλλικού «Εξπρές». Ο αρθρογράφος είναι απόφοιτος της Εκόλ Νορμάλ και προσωπικός φίλος του προέδρου Σαρκοζί. Ενώ ο τελευταίος, σε αναφορά με τα ελληνικά γεγονότα, δεν εδίστασε να μνημονεύσει τη «βασιλοκτόνο ροπή» του γαλλικού λαού, ο διευθυντής του «Εξπρές» υπογραμμίζει τη στενή σχέση μεταξύ Ελλάδος και Ευρώπης: «Ένα χαλίκι στα νερά του Πειραιά μπορεί να προκαλέσει τσουνάμι στη δημοκρατική Ευρώπη». Για τους σκεπτόμενους Ευρωπαίους, τονίζει, οι προ Ζετίας εμπρησμοί στα γαλλικά προάστια «ωχριούν σε σχέση με τα σημερινά ελληνικά γεγονότα». Πλανιέται σήμερα στην Ευρώπη, μετά τις βιαιότητες των Αθηνών, «ένα άρωμα άνοιξης των λαών, ένα φάντασμα γενικευμένης εξέγερσης της ευρωπαϊκής νεολαίας ενάντια στην κρίση, ενάντια στους συντηρητισμούς, ενάντια στο καπάκι της τάξης, που αποβαίνει όλο και πιο καταπιεστικό, ενάντια στις παχύσαρκες αστικές τάξεις, που έχουν οδηγήσει τις δυτικές κοινωνίες στο χείλος της αβύσσου και δεν αφήνουν στις νέες γενιές παρά το αβέβαιο μέλλον του άλματος στο κενό». Η νεολαία ετοιμάζεται να ιππεύσει το άγριο άλογο του 21ου αιώνα, που κρατά ήδη από τη χαίτη: άλογο και καβαλάρης επελαύνουν μέσα από τα δακρυγόνα με τόση απελπισία όση ελπίδα υπήρχε το 1968, με τόση ξενοφιλία όσος ήταν ο πατριωτισμός του 1848 και με τόσο έλλειμμα κουλτούρας όσο πλεόνασμα αυτής υπήρχε το 1789. Βεβαίως, σε αυτή την απομιμητική επανάσταση, ο μηδενισμός των μικρών ομάδων προμηθεύει φιτίλι στα κοκτέιλ μολότοφ, όμως το μπουκάλι είναι ήδη γεμάτο από εξαιρετικά εύφλεκτα αγωνία. Και αν η Ελλάδα παρέχει η ίδια τις καλένδες, στις οποίες παραπέμπεται ακόμη μία φορά η διεθνής Μεγάλη Νύχτα, εν τούτοις η προειδοποίηση πρέπει να προβληματίσει τους Ευρωπαίους ηγέτες.

Σημαντικός συμβολισμός, η πυρπόληση του χριστουγεννιάτικου δένδρου από τους νέους της Αθήνας. Η γενιά των 700 ευρώ, υπερπτυχιούχος και υποπληρωνομένη, αυτή που πιστεύει ότι χάνει τη ζωή της προσπαθώντας να την κερδίσει, δεν θα δεχτεί να θυσιαστεί χωρίς επαναληπτικές εξεγέρσεις. Στη Γαλλία, η επαναστατική χύτρα ήδη βράζει, η εργασιακή επισφάλεια είναι ήδη εδώ, η κοινωνική πυριτιδαποθήκη αποβαίνει καθημερινά όλο και πιο εύφλεκτη, η εξουσία όλο και πιο αυταρχική για όσους την υφίστανται. Θα ήταν αφροσύνη ν' αγνοήσουμε το σημερινό ελληνικό μάθημα, παραμένοντας στο προχθεσινό.

Στην Ελλάδα, αντί η εξέγερση να κατανοηθεί ως σήμα συναγερμού και να εμπνεύσει προβληματισμό για τις κατευθύνσεις που δίδονται στην ελληνική κοινωνία τις τελευταίες δεκαετίες, καλλιεργείται εκ των άνω στρουθοκαμηλική τακτική, που θέλει ν' αγνοεί κάθε πρόβλημα, ν' αρνείται ακόμη και την ύπαρξη νεανικού κινήματος, αποδίδοντας τα συμβάντα σε μικρές και «έξωθεν» καθοδηγούμενες μειοψηφίες. Με πρόσχημα τους βανδαλισμούς και τις βιαιοπραγίες, που πάντως ανελλιπώς εμφανίζονται σε κάθε εξέγερση στην Ιστορία, αμφισβητείται ακόμη και ο όρος «κοινωνική εξέγερση» για τα πρόσφατα γεγονότα, ώστε να μην απομένει έναντι αυτών, παρά μόνον η μηδενική σκέψη και η απροσημάτιστη καταστολή. Ομοίως, οι νέοι εγκαλούνται για το υποτιθέμενο έλλειμμα εναλλακτικών προτάσεων, ωσάν αυτό το στοιχείο να ήταν καθοριστικό για τη σύσταση κοινωνικού γεγονότος. Όμως το κοινωνικό γεγονός της νεανικής εξέγερσης έχει ήδη καταγραφεί, ακόμη και αν αυτή υποτεθεί απολύτως σιωπηρή και αφασική, πράγμα που βεβαίως δεν ισχύει κατ' ουδένα τρόπο για τη συγκεκριμένη εξέγερση, που εντυπωσίασε με την εφευρετικότητα και φαντασία της, με την ωριμότητα της απόγνωσής της, κι ακόμη με τη δημιουργική ανάληψη του πρόσφατου ιστορικού και κινηματικού παρελθόντος. Ο μύθος της «ακαλλιέργητης» νέας γενιάς έχει σήμερα καταρρεύσει. Αντίθετα, αποκαλύπτεται έλλειμμα καλλιέργειας και κατανοητικής κουλτούρας του κόσμου των ενηλίκων απέναντί της. Η «θρασύτητα» των σημερινών νέων απέναντι στην κουλτούρα και στην Ιστορία δείχνει ακριβώς ότι δεν είναι μιμητές ουδεμιάς παράδοσης και ουδενός ακαδημαϊσμού, αλλά δημιουργούν ήδη μια νέα και χαρακτηριστικά δική τους πρόσληψη αυτών, που για τους ενήλικους είχαν καταντήσει μεταφυσικές και παγωμένες αξίες.

Για την ανεργία στις ελληνικές επαρχίες, που υπερβαίνει ένα στους δύο νέους, ουδείς λόγος γίνεται. Ούτε για τα υψηλότερα στην Ευρώπη ποσοστά φτώχειας και εξαθλίωσης. Ακόμη λιγότερο, για την κατάρρευση αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος. Αλλά αξιώνεται από τα θύματα να παρουσιάσουν συγκροτημένο πολιτικό πρόγραμμα, επί ποινή να αγνοηθούν και να ποινικοποιηθούν από τους κατέχοντες, ως «εμπρηστές» μιας τάξης πραγμάτων που έτσι κι αλλιώς φέρει την ευθύνη του αδιέξοδου στο οποίο έχει σήμερα περιέλθει με αποκλειστικά δική της επιλογή. Ο κοινωνικός σουσουδισμός κάποιων αυτο-ικανοποιούμενων ελίτ εμφανίζεται σε μια στιγμή κατά την οποία η αλληλεγγύη της κοινωνίας με τους νέους επιβεβαιώνεται όσο ποτέ άλλοτε. Ακόμη μια φορά, η Ευρώπη μπορεί ν' αποσταθεροποιεί τις επιμέρους κοινωνίες, αλλά ταυτόχρονα αποβαίνει ορίζων καταγραφής των κοινωνικών δυσαρρεσκείων και συνεπώς των κοινωνικών ελπίδων.